

визначення, та ще й додатково обумовлюється використанням на потреби сім'ї отриманого за договором, укладеним одним з подружжя. Саме така специфіка зумовлює неможливість кваліфікувати у вітчизняному сімейному законодавстві правовідносини між подружжям і третіми особами як представництво.

Використані джерела:

1. Харитонов Є. О. Нариси теорії цивілістики (поняття та концепти) : Монографія / Є. О. Харитонов. – О. : Фенікс, 2008. – 464 с.
2. Эннекцерус Л. Курс германского гражданского права / Л. Эннекцерус, Т. Кипп, М. Вольф ; пер. с нем. И. Б. Новицкого и др. ; под. ред. Д. М. Генкина, И. Б. Новицкого. – М. : Издательство иностранной литературы, 1950. – Т. 1. – Полуптом 2. – 1950. – 483 с.
3. Морандьер Л. Ж. Гражданское право Франции : в 3 т. / Л. Ж. Морандьер ; [пер. с франц. Е. А. Флейшиц]. – М. : Издательство иностранной литературы, 1958 – 1961. – Т. 1. – 1958. – 742 с.
4. Koziol H., Welser R. Grundriss des bürgerlichen Rechts / H. Koziol, R. Welser. – Wien : Manz, 2006. – Vol. 1. – 13th edition. – XXXVI, 674 s.
5. Hinteregger M. Familienrecht. Taschenbuch. – Wien : Verlag Österreich, 2004. – 3rd edition. – 206 s.
6. Roth M. Property relationship between spouses. National report : Austria / M. Roth. – 2008. – 57 p. – [Electronic resource] // Commission on European Family Law. – Mode of access: <http://ceflonline.net/wp-content/uploads/Austria-Property.pdf>

Гузь Є. В.,

асистент кафедри цивільного права № 2
Національного юридичного університету імені
Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук

**СПІВВІДНОШЕННЯ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ
Й ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ
ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН**

1. В сучасній юридичній літературі це питання розглядається неоднозначно. В цілому можна виділити два основних підходи до співвідношення захисту та охорони як вони розглядаються в наукових

розробках. Умовно їх можна назвати концепцію загального й окремого та концепцією послідовності. Відповідні позиції є близькими за своїм змістом і відрізняються лише обсягом категорії охорона.

2. Перший підхід, умовно кажучи концепція загального передбачає, що охорона та захист є категоріями, які співвідносяться між собою як загальне та окреме. В такому ракурсі охорона є сукупністю способів впливу охоронних норм на учасників правовідносин з метою недопущення вчинення ними дій, що порушують права й законні інтереси інших суб'єктів права. У свою чергу, захистом є сукупність способів впливу на суб'єктів права, які допустили порушення прав інших осіб, що вживаються з метою їх припинення й поновлення порушених прав. Тобто охорона допускає вплив протягом всього часу існування правовідносин, а захист лише в частині, яка характеризується наявністю порушення прав.

Відповідно до другого підходу, концепції послідовності, поняття охорони та захисту мають окремі спільні риси, зокрема характеризують реалізацію охоронної функції права, та завдання правоохоронної діяльності в цілому. В кінцевому рахунку вони спрямовані на досягнення єдиної мети – забезпечення правопорядку, але на шляху її досягнення мають різне функціональне призначення. Критерієм розмежування охорони та захисту є порушення права. Захист припускає активне втручання органів держави, громадських організацій і самих громадян у процесі реалізації прав і свобод, а охорона обмежена лише контрольно-наглядовою функцією держави.

3. В практиці правозастосування існує окрема група заходів юридичного впливу на учасників правовідносин, яка реалізується окремими фізичними особами і спрямовується на недопущення порушень прав й законних інтересів іншими особами або на створення перешкод у вчиненні таких порушень. Такими способами, зокрема, є встановлення охоронних пристроїв, сигналізацій, систем відеоспостереження тощо. Відповідні дії учасників правовідносин вчиняються самостійно без звернення до компетентних органів у зв'язку з чим формально схожі на самозахист, однак водночас,

вчиняються до моменту порушення суб'єктивних прав у зв'язку з чим охоплюються поняттям охорона і не є тотожними самозахисту.

4. Враховуючи зазначене, формулюємо висновок про те, що природа поняття охорони цивільних прав й законних інтересів учасників правовідносин розкривається лише в рамках комплексного підходу, який забезпечує висвітлення його як у вузькому, так і в широкому розуміннях.

5. Охорона, з одного боку, є загально правовим режимом, який забезпечує вплив права на учасників правовідносин з метою недопущення вчинення ними правопорушень, а у разі їх вчинення – забезпечує динаміку охоронного правовідношення. Наведене ми назвали загальною охороною. А з іншого боку охорона являє собою систему способів, до яких вдаються суб'єкти правовідносин самостійно без звернення до компетентних органів з метою убезпечення свого майна від протиправних посягань (встановлення сигналізацій, охоронних систем на автомобіль, засобів відстеження тощо).

6. Разом із тим, розглядаючи конкретні способи захисту, звертаємо увагу на прогібіторний позов, який може подаватися власником рухомого майна до інших суб'єктів з метою недопущення порушення ними його прав в майбутньому. Такий спосіб також має превентивний характер, оскільки використовується до моменту вчинення порушень.

7. Таким чином, в результаті проведеного наукового аналізу можна сформулювати висновок про те, що на рівні із системою способів юрисдикційного та неюрисдикційного захисту прав й законних інтересів учасників правовідносин існує також система способів охорони, яку ми назвали індивідуальними охоронними способами, оскільки, як правило, вони спрямовані на охорону прав й законних інтересів конкретних суб'єктів.

8. У зв'язку з чим, на рівні загального розуміння охорона та захист співвідносяться між собою як загальне й часткове. Охорона, як зазначалося, супроводжує всю динаміку правовідносин, а захист лише ту частину, що пов'язується з припинення правопорушення й відновленням порушених прав.

9. Водночас, на рівні конкретних способів охорона та захист співвідносяться між собою як два одиничних поняття і становлять дві самостійні системи способів. Способи захисту поділяються на юрисдикційні й неюрисдикційні. Юрисдикційними є способи, що пов'язані зі зверненням до компетентних органів. У зв'язку з цим виділяють судові, адміністративні й нотаріальні способи. Неюрисдикційним способом є самозахист.

Способи охорони, у свою чергу, також поділяються на юрисдикційні та неюрисдикційні. Юрисдикційними є ті, що реалізують компетентними органами державної влади або місцевого самоврядування, наприклад, надання охоронних послуг публічними охоронними структурами або прогібиторний позов, який є способом судової охорони. Неюрисдикційними способами охорони, як зазначалося, є використання власником майна окремих заходів щодо недопущення порушень його прав й законних інтересів іншими особами або на створення перешкод у вчиненні таких порушень. Такими заходами власне і є встановлення сигналізацій, огорож, спеціальних приладів, пристроїв тощо.

Іванова К. Ю.,

асистент кафедри цивільного права № 2
Національного юридичного університету імені
Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук

ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

1. У загальному вигляді трансфер технології (технологічний обмін) розуміється як передача технології з метою підвищення конкурентоздатності товарів (робіт, послуг), які виробляються (виконуються, надаються) із застосуванням даної технології для досягнення економічного або іншого позитивного ефекту. Він сприяє підвищенню технологічного рівня окремих галузей та народного